

Koliko trpi uboga mati.

(Resnična dogodba.)

Poslednje dni meseca januarja 1841. leta je bila nenavadno huda zima; — zima, kakoršne najstarejši ljudje pómneli niso. Ulice mesta D** so bile na debelo s snegom pokrite in gosta megla se je valila po njih. Ostra burja je rezala v lica ter marsikoga pognala z hišnega praga v hišo k toplej peči.

Da-si je bil zeló zeló hud mraz, vendar je okolu devete ure zjutraj užé vse polno ljudi vrvelo po ulicah; — šel je vsak po svojem opravilu. Mlajši so delali urne korake, da bi se s hojo nekoliko ugreli, starejši so hukali v róke, a delavci in drugi siromaki so idóe sim ter tjà mahali z rokami.

V istem času stopala je po priprostih in bolj zapuščenih ulicah mlada gospodična. Videti je bilo, da ondotne prebivalce dobro pozná, ker šla je malo ne v vsako ubóžnejšo hišo ter se je iz vsake povrnila vesela in zadovoljna. Ogrnena je bila v siv, gorak plašč, a na glavi je imela žametast klobuk, ki jo je čuval ostre burje, da-si je imela lici užé popolnem rudeči. Draga kožu-hovina vila se jej je okoli vratú, in roki je držala v prekrasnem rokóvniku. Vse to so bila pač znamenja, da je gospodična hči bogatih roditeljev. Ravno je mislila v nizko, ubožno hišo ob voglu omenjenih ulic, da ugleda Jovano, svojo najboljšo prijateljico, ki jej pride ob voglu naproti. Komaj da nekoliko postojí pred hišo, in — bile ste skupaj. Veselo jo pozdravi mlada gospodična, podavši jej rokó, rekoč:

„Dobro jutro, Jovana; kakó si?“

„Dobro, dobro; in kako si mi ti?“

„Bogú hvala! zdrava sem, in kakor vidiš — vesela in zadovoljna.“

„Čudim se temu; — vreme je danes tako neprijetno.“

„Jaz mislim vse kaj družega, ljuba moja Jovana. Poslušaj me: pred jedno uro sem šla iz doma in obiskala sem užé desetero ubožnih družin. O koliko siromaštva in koliko nadlog sem videla v tem kratkem času! Pri pogledu tolike béde, čudim se, da človeku od sočutja srcé ne počí. Glad, mraz, bolezen, poleg tega pa še slaba postrežba, o ljuba Jovana, to ti je žalost in siromaštvo, da se Bog usmili! In kako srečna sem jaz, da me je Bog z obilim premoženjem oblagodari, ter da morem tem ubogim siromakom dobre deliti!“ —

„Vidi se mi, da se ti užé okó solzí; ne bodi vendar tako občutljiva, draga moja Anica. Ubožni ljudje, o katerih mi pripoveduješ, niso tako nesrečni, kakor ti misliš, in tudi niso tolikega pomilovanja vredni. Pač da je ostra zima, ali pomisli, da se povsod skrbi zanje: drv, kruha, moke, krompirja in vsega dobé dosti. Tudi jaz sem včeraj darovala v ta blagi namén petdeset goldinarjev, in ljubše mi je darovati denarjev, da se porazdelí med trpeče siromake, nego da bi jaz sama hodila po teh nesnažnih in zaduhlih hišah.“

„Ne takó, ljuba moja Jovana! Vidim, da ti ne znaš, kaj je uboštvo. Nikar ne misli, da so samo óni pravi siromaki, ki raztrgani hodijo po hišah proséč kruha in denarjev, ter si še sami obleko mažejo in trgajo, da bi jim ljudje tem prej kaj vbogajme dali. Ne takó, ljuba moja Jovana! Z menoj idi, in jaz ti pokažem prave siromake, ki ne nosijo raztrgane obleke, niti ne prebivajo v nesnažnih, zaduhlih sobah, tudi ne prosjáčijo po hišah, nego na

tihem hvalijo in blagoslavlajo svoje dobrotnike. Idi z menoj, poglédi jih sama, in na licu jim boš videla strašen glad, v subih koščenih rokah suh kruh, slišala boš jôk uboge matere, jôk nedolžnih otročičev in videla — obup žalostnega očeta . . . Oh! ako pogledaš v to némo podobo pomanjkanja in trpljenja, nebeško začutiš slast, ako tacemu uboštvu olajšaš trpljenje s svojo blagotvorno rokó. In kako bodo nedolžni otročiči od veselja k tebi hiteli, kako bode ubožna mati róki sklenila, da se ti dostojno zahvali, in — o presrečni oče — velicega veselja stisnil bo tvojo nežno rokó v svojo koščeno, da jo z gorkimi solzami poljubi! — Dà, dà, potlej se bo tudi tebi okó solzilo samega veselja. Idi tedaj z menoj, Jovana, idi z menoj, spomin na take ure, dela mi največjo radost, največje veselje!“

Ko je gospodična Anica vse to pripovedovala, ni izpregovorila Jovana niti besedice. A videlo se jej je, da so jej Aničine besede globoko segle v srcé, in ko jo Anica pogleda, otrla si je Jovana z robcem solzé, ki so se jej po rudečih licih vdrle.

„Anica! znaš, da si mi najljubša prijateljica, daj da grem s teboj, ter pomagam siromaštvu in bédi. Denarjev imam pri sebi dosti. Idive tedaj, da skupaj izvršujeve ta dan dobra dela usmiljenja in delive milodare med ubožne ljudi. O kako sem vendar srečna, da sve se sestale!“

Anica pogleda Jovano in na licu se jej vidi, kako je srečna in zadovoljna, da je dobila svojim ubožnim sokristjanom zopet jedno dobrotnico, ki jim bode olajševala britkosti in trpljenje. In šle ste skupaj, da skupaj obiskujete ljudi, ki jih tare pomanjkanje in béda.

II.

Poleg sobe je čumnata. V njej prebiva ubožna družina.

Pusto stanovanje je bilo očitvidno znamenje največje nesreče in siromaštva. In pogled na ta žalostni prizor napolnjeval je človeku srcé ne samo z bridkostjo, nego tudi z gorkim sočutjem. V čumnati je bil zrak mrzel kakor zunaj na ulici, in obleka ubožnih stanovalcev je bila vlažna in môkra. Na ognjišči je bilo nekaj ognja, kolikor se ga je moglo dobiti od polomljenega pohištva. Slab je bil ta ogenj, — le zdaj in zdaj malo zaplapotá, ter kmalu zopet ugasne. V revnej posteljici, ki je bila v čumuati, ležalo je bolno dete, nekaj čez jedno leto staro. Rumena ličeca, suhi ročici in globoko upadli oči, vse to je dovolj kazalo, da ta nedolžna stvarca kmalu najde počitek v hladnem grobu na pokopališči. Na velicem kámenu poleg bolnega déteta je sedela mlada žena, oči si je z rokama zakrila. Obleko je imela iz tenke, slabe tkaníne; ali snažnost in druge malenkosti bile so priča, koliko si žena prizadeva, da bi prikrila svoje uboštvo.

Zdaj in zdaj se jej ukrade iz boléčih prsi globok vzdihlje, in na róki, s katerima si je oči zakrila, pocédi se jej debela solza. Bolno detetce se je včasih malo ganilo, in žena povzdigne glavó, da ustrašena pogleda ličeca nedolžne stvarce, ki tako mirno leži v borney posteljici. Ogrne mu slabe ude z odejo in zopet se spustí na kamen. Gróbná tihota je vladala v tej borney čumnati siromaštva in nesreče. Slišati ni bilo drugzega nego sneg, ki je padal po zamrzlih šipah na oknu, in ogenj pokljati na ognjišči.

Žena je sedela na kamenu dolgo kakor bi bila mrtva, in bolno dete v posteljici se niti ganilo ni več. Vse je bilo tiho in mirno. Zdajci se zasliši slab in hripav glas izza ognjišča:

„Mama, oh mama, lačen sem, lačen!“ Bil je to glas šest let starega dečka, ki je sključen sedel v kotu za ognjiščem, da ga niti zapaziti nisi mogel. Trepetal je po vseh udih, kakor da bi ga mrzlica tresla, in če bi ga bil kdo bolj na tanko poslušal, slišal bi ga bil tudi klepetati z zobmi.

Bodi-si temu, kakor mu drago, bodi-si, da mati ni slišala njegovega glasú, ali da ga uslišati ni mogla, dosti je, ako vam rečem, da mu mati niti odgovorila ni, niti se je ganila z mesta. Zopet nastane grobna tišina; a deček za nekaj časa zopet izpregovori: „Mama, oh mama, lačen sem. Dajte mi skorjico kruha!“

Zdaj se uboga žena vzdigne; glas ubozega dečka segel jej je kakor oster nož v materino srcé. Temen ogenj jej posije iz oči, a na licu se jej vidi, da jo tare obup. S solzami v očéh odgovori dečku: „Dete, ljubo moje dete, utolaži se, prosim te, kakor se Bog prosi v nebesih, utolaži se in bodi tiho. Jaz sama umiram gladí, niti drobtine kruha nimamo pri hiši.“

„Ali mama, samo malo kruha vas prosim. Prosim, prav lepo prosim!“

Potéze na dečkovem licu so bile tako prosee, in glad se je v njih tako očividno odseval, da se je mati ustrašila te dečkove podobe. Vstane, kakor da bi hotela iz obupnosti storiti nekaj odločnega; s tresočo rokó potegne odejo z bolnega detetca, vzame majhen košček kruha in ga podá dečku.

„Na, vzemi Ivanka,“ reče mu, „ta kruhek sem še prihranila, da skuham malo juhe tvoje bolnej sestrici, ali vidim, da jej ne bode nič več treba.“

Te poslednje besede zaprle so jej glas, ker velika bolečina in bridkost zapekla jo je v njeno materino srcé. Ko je Ivanka zagledal kruh, poskočil je od veselja, z obema rokama hlastno zagrabil po njem in nesel ga k ustom. Užé je nekoliko koščekov snedel, da pogleda s poželjivimi očmi na ostanek. Nu, vsega vendar ni hotel pojésti, skoči k materi, podá jej ostali košček kruha, ter reče z milim glasom:

„Nate mati, ta košček sem prihranil za bolno Marijco; lačen sem, to je, in še sem zeló slab, ali počakati hočem, da pridejo oče in nam prinesó veliko kruha. Kaj ne, mama?“

Uboga žena objame dobrega dečka in ga pritisne na svoje srée; ali kmalu ga izpustí ter se zopet zatopí v prejšno žalost in bridkost. Ivanka tiho pristopi k postelji ter reče bolnej sestrici: „Spančkaj, le spančkaj, Marijca! oče se kmalu vrnejo in nam prinesó kruha!“ To rekši zgine za ognjišče, potukne se v kot ter tiho in mirno čepí ondu, kakor bi ga ne bilo v hiši.

Vse to se je godilo v ónem trenutku, ko je miločutna gospodična Anica stala pred vrati ubožne hiše, da pričaka svojo prijateljico, ki se jej je približevala.

Minula je cela ura, predno se ubožna žena probudí iz globocega razmišljanja. Tudi ona je bila lačna, videlo se jej je na licu, in moréče bridkosti so jej razjédale srcé. Ali vendar se ne gane, tiho sedi ob postelji bolnega dóteta, ter pričakuje v skrajnej tesnôbi onega trenutka, da v poslednjem vzdihu izpustí njeno ubožno detetce svojo dušico v roke božje. V tacih groznih mislih, ali je tudi misliti mogla na svoje bolečine, na svoje trpljenje? Nikakor ne. Mati ostane mati, bila ona srečna ali nesrečna, bogata ali ubožna; ona nima globokejšega niti čistejšega čutila, nego li je ljubezen matere do svojega otroka in ta ljubezen raste in raste, ter vedno z večjim plamenom plamtí v srcih onih mater, katere prenašajo mnogo trpljenja, žalosti in bridkosti zaradi svojih otrok.

To ubožni starši najboljše vedó.

Odbila je ura deset. Deček in žena se vzdigneta ob enem, ter obá v istej sapi zavpijeta: „Evo očeta, Ivanko!“ — „Oče so tukaj, mati!“ — Čula sta namreč voziček pred hišo. Obá sta mu hotela naproti, ali prej nego li prideta do vrat, stopijo oče v čumnato. Otresejo si sneg z ramena, potlej primejo Ivanka za roko in ga milo pogledajo. Drugo rokó podajo ženi in žalostno jo gledajoč, rekó : „Magda, nesrečni smo! Od ranega jutra užé stojim pred kolodvorom z vozičkom, ali do zdaj nisem zaslužil niti krajcarja! Kaj naj storimo? Veruj mi, rajše bi, da bi me ne bilo. Prosjáčiti me je sram!“

To rekši nagnè mož glavo ter vpré oči k tlam. Žena pozabivši lastno bolečino, razumela je moža, objame ga, ter z globocim vzdihljajem izpregovori naslednje besede :

„Umíri se, ljubi moj, umíri se, saj ne bode večno takó trpelo. Da smo tako nesrečni, to ni tvoja krivda! Bog nas ne zapustí, — le mi ne zapustimo njega!“

„Oče, lačen sem!“ zavpije Ivanko. „Ali ste prinesli kruha?“

Te besede so bile oster nož za srcé ubozega očeta. Tresel se je po vsem telesu, oči je uprl v ubozega dečka, ter ga tako dolgo in divje gledal, da se otrok ustraši očetovega pogleda, ter se potisne nazaj v kot za ognjišče, od koder jokajoč zavpije :

„Oh oče, odpustite, nečem, nečem več kruha prositi!“

Oče ga ni več gledal, nego pristópi k postelji, da pogleda umirajoče dete, katero je svoja slaba očesca še po malem privzdigovalo k ljubeznjivemu si očetu.

„Magda!“ reče, „jaz ne morem več prenašati tega pogleda. Tedaj mora vendar do tega priti!“

„O Bog! kaj misliš storiti?“ reče žena. Mož prime osupelo mater za roko in jej s solzami v očéh reče :

„Magda, tí znaš, da nisem še nikoli, odkar sva se vzela, potratil nobene ure; delal sem vselej pridno, da zaslužim sebi in tebi kruha, in zdaj — čez deset let, da grem prosjáčiti? Mar da naj kruha, katerega sem si do sih dob v potu svojega lica služil, iščem od zdaj prosèč od hiše do hiše? Magda, tega ne storim, in ko bi tudi vsi poginili od gladí. Kadarkoli na to pomislim, zarudím od sramote. Prosjáčiti da moram? Nè, nikoli nè! Samo jedna stvar mi še preostaje, da vas saj za nekaj dní še preživim. Danes je somenj; grem in prodám voziček. Pozneje morda da dobim dela, in varèni hočemo biti, da si tem prej kupimo nov voziček. Potrpíte samo samo še pol ure in vsem vam prinesem kruha.“

Voziček je bil jedino sredstvo, s katerim je pridni oče sebi in svojej družini služil kruha. Ni se tedaj čuditi, da se je tako težko odločil prodati ga. Tudi žena se je pri tej odločbi svojega možá ustrašila. Ali bodi-si, da je njeno materino srcé neprestano klicalo v pomoč za ubožna otroka, rekla je možú :

„Idi na trg in prodaj voziček, ker Ivanko od gladí malo da ne umira, a tudi jaz sama sem užé tako slaba, da se komaj držim na nogah, in ta nedolžna stvarca tukaj užé je v zadnjih trenutkih svojega bornega življenja. O da bi užé skoraj ubožno detetce bilo angelček v nebesih!“

Zopet jo oblijó solzé. Mož ne more te béde strpeti, naglo otide. Slišati je bilo, kako voziček drdrá, a kmalu zopet vse omolkne.

Na trgu je bilo na prodaj vsakovrstnih stvari, med njimi tudi voziček z dvema kolesoma. Ne daleč je stal globoko zamišljen človek, ki je s solznimi očmi in plaho pogledaval voziček. V tem, da je on tukaj tako stal, šle ste po trgu dve gospodični, katerima je bilo videti, da se jima mudí. Jedna izmed njiju je mogla opaziti žalost in bolečino ubozega možá, ker naglo se ob oglu ulice ustavi, prime tovarišico za róko in jej reče:

„Ali nisi videla, Jovana, črno bridkost, ki pokriva čelo onega ubožnega možá?“

„Čegavo čelo, Anica?“

„Glej, ónega človeka tam, ki stojí pri vozičku s solznima očema ter tako globoko vzdihuje. Ni dvombe, da ga je huda nesreča zadela.“

„Mogoče, Anica, ali kdo vé, če ni to le gola hudobnost izpridenega človeka?“

„Ni nè, Jovana, jaz notranjo bolečino dobro poznam v človeškem srci. Ona vabi miločuteče srcé k sebi, ter z obupnim pogledom prosi usmiljenja in pomoči. A zlôba in zvijača odbijate vsacega od sebe. Veruj mi, Jovana, da se ne varám. Ta ubožni človek je žrtva dolge in hude zime. Le poglédi njegovo obleko, ni mu ne zamazana ne raztrgana. Stopive k njemu, rada bi ga povprašala, odkod mu je toliko žalosti, toliko bridkosti?“

In res, gospodični krenete proti njemu; a ravno ko se mu približujete, razgovarjal se je s človekom svojega stanú, kateri mu je rahlo potrkal na ramo, rekoč:

„Kaj praviš ti k tacemu vremenu? Mraz je, mraz! Idi z menoj na kozarček žganjá, da se malo ogrejeva!“

Ubožni človek stopi malo v stran ter ne reče niti besedice.

„Ali Ivan,“ nastavi drugi besedo, „kaj ti je, da si danes tako pobit in žalosten?“

Niti na to vprašanje ne odgovori Ivan ničesar. — Gospodični pristopite v tem nekoliko bliže, da bi nesrečnemu človeku malo bolj pogledale v lice.

Naposled vendar izpregovori siromak in reče:

„Ti me prosiš, Blažè, da bi šel s teboj pit, ali rajše umrjem, nego da bi šel s teboj na žganjé. O da ti znaš, kakošne skrbi in nadloge tepó mene ubozega siromaka!“

Te poslednje besede je s tacim žalostnim glasom izgovoril, da so Blažeta omečile, ter je začel resneje z nesrečnim človekom govoriti:

„Ivan, prijatelj moj, povédi mi, kaj te takó pritiska; ná, vidi se mi, kakor da bi hotel v tem hipu dušo Bogu izročiti? Ali ti je znabiti žena umrla?“

„Nè, to nè, Blažè. Ali pomisli, Magda, moja dobra žena, nima užé dva dni kaj jésti; moj Ivanko gladí umira, a moje malo dete, moja ljuba Marijca, znabiti da je užé v Gospodu zaspala . . . Glej, kadar na vse to pomislim, obup mi lomi dušo in srcé. Jaz sem užé vse prodal in zastavil; jedino ta voziček mi je še ostal. Zeló varéno smo živeli, da smo si ga kupili; nu zató smo pa tudi daljé časa samo suh kruh jedli. Ali zdaj nas je ljubi Bog s svojo skušnjo obiskal; bodi si, njegova sveta volja naj se izide! Da bi le skoraj prišel kak človek, da bi kupil voziček in jaz kruha svojeji ženi in otrokoma!“

„Smiliš se mi, Ivan! Nu reci mi, ali še stanuješ v ónih ulicah na voglu?“

„In kje drugej hočem stanovanja iskati?“

Nató pristopi nekdo k ubogemu očetu in ga vpraša, koliko stoji voziček? Gospodični ste si v tem nekaj na uho pošeptale. „Dal sem zanj dvajset goldinarjev,“ odgovori siromak. Kupec zmajé z glavo, kakor da bi hotel reči, da mu je to predrago. Ali glej, jedna gospodičin pristopi in kupi voziček. Ubogi oče vzame denar in hoče takój domóv k svojej družini. Ali gospodična ga pridrí in mu reče:

„Ali bi ne hoteli, da si kaj zaslužite?“

Siromak nekaj časa pomišljuje, in potem reče: „S čim naj vama postrežem, dobri gospodični?“

„„Rade bi, da nama voziček domóv odpeljete.““

„Zeló mi je žal, da tega storiti ne morem; silno se mi mudí domóv k mojim.“

Anica, ki je dobro poznala uboge ljudi, reče naglo ubogemu človeku:

„Me dve ideve v predmestje.“

„„Nu potlej vama lahko ustrezem, ker tudi jaz grem čez predmestje.““

Siromak prime za voziček ter gré za gospodičnama, ki ste urno stopale pred njim.

Žalost, globoka žalost ga je prevzela, ko si je mislil, da mora svoj lastni voziček k tujim ljudem peljati; ali misel, da z denarjem, ki jih je prejel za voziček, skoraj otare solzé svojeje dobrej ženi, utoláži se. Zdaj mu gospodični rečete, da naj pred neko prodajalnico malo postoji, kar je, se vé da, njegovo nestrpljivost zeló mučilo. Nu, ni trajalo dolgo, in šli so dalje; gospodični ste si kupile le nekoliko krompirja, tri velike hlebce kruha, masla in malo drv, ter ste vse to naložile na voziček.

Dospevši v predmestje, vpraša siromak gospodični, kod da želé, da jim obrne voziček.

„Naprej, le naprej,“ reče gospodična Anica.

Ali ubožni oče se niti ne zméni za gospodičino povelje, ustavi se pred majhenimi vrati, ravno ondu, kjer je pred jedno uro stala gospodična Anica, da bi bila šla v hišo, potegne kapo z glave ter uljudno zaprosi: „Milostivi gospodični! dovolíte mi, da samo za trenotek stopim v hišo.“

Gospodični mu to dovolíte, in ko on pohití na vrata, stopite gospodični za njim. Stopivše v sobo, spopade ju grôza. Prizor, ki se jima tu pokaže, bil je strahovit in grozen. Mlada žena, katero smo poprej videli kraj postelje sedeti, ležala je zdaj kakor mrtva na mrzlem kamenu. Lici ste ju probledéli, ustni omodréli, oči upadli, a glava jej je mirno počivala ob postelji umirajočega deteta. Ivanko jo je držal za stegneno roko, in ravno ko je oče z gospodičnama stopil v sobo, zavpije: „Mama, oh mama, lačen sem — dajte mi malo kruha!“

Oče ne gledéč na to, da ste gospodični ž njim v sobi, priskoči k ženi ter jo kliče po imenu. V obupnosti si je pulil lasé z glave in mrmljal neke nerazumljive besede.

„Magda, ljuba moja Magda, oh uboga žena!“ vpil je nesrečni mož, „ali je mogoče, da si mrtva? — Mrtva, z lakoto in mrazom umorjena! — Ali sva kaj tacega na tem svetu zaslužila?“

„Vaša žena ni mrtva,“ tolažila ga je gospodična Anica. „Náte, vzemite ta denar in skočite po malo vina.“ Podavši mu denar, pokaže mu proti vratom. Ves osupel plane bédni oče skozi vrata.

Anica vzame ubožno mater v naročje. Draga atlasova obleka in žametasti klobuk, vse se jej je zdrobilo pri tem težavnem opravilu, ali gospodična se niti ne zméni za vse to, ter njejuje ubogo mater, kakor da bi jej bila prava sestra. Vzemši iz žepa limono, iztisna jej sók v usta; tare jej rôki in radostno zavpije, ko vidi, da je uboga mati oči odprla.

Tudi Jovana, vidêč ta žalostni prizor lakote in mraza, sklène pomagati ubogej družini. Ko zasliši jôk ubozega dečka, takój skoči k vozičku ter mu prinese kruha, in tudi drv naloži na ognjišče ter naredí ogenj.

Ko Ivanko ugleda velik kos kruha, od veselja se strese, ter v svojej otročej priprostosti prosi gospodično, naj mu ga tudi s putrom namaže.

Jovana, ki zjutraj še ni imela mnogo sočutja do ubozih siromakov, vidêč toliko siromaštvo in bédó, bila je zdaj takó ganena, da je vzela nož, prepasala si okoli svilene obleke belo ruto, ter je lačnemu dečku namazala kruh s siróvim maslom (putrom).

„Ná! ljubo moje dete, in najéj se. Dalje te ne bo več glad trpinčil.“ Ivanko poln veselja zagrabi kruh, ter Jovani takó zahvalno poljubi rokó, da se je ta morala v stran obrniti in prikriti solzé, ki so jej bile po licu potekle.

Mati, ki se je v tem hipu zopet zavêdla in odprla oči, občutila je neizrekljivo radost, vidêč, da je njen Ivanko utolažen ter z velikim kosom kruha obdarjen.

Gotovo da bi se bila najpred plemenitej dobrotnici zahvalila, ako bi ne bil v tem trenutku mož v hišo stopil. Ko jo vidi v zavednosti, položí sklenico z vinom na mizo, priskoči k njej, ter jo s solzami v očéh od veselja poljubuje in v naročji jo držeč, vzklikne: „Magda! ali še živiš, preljuba moja žena? Prodal sem voziček, zdaj zopet lahko živimo srečno in zadovoljno. Bodi mi le zdrava in vesela! O Bog, poleg vse svoje nesreče sem zopet vesel, da mi je le žena živa in zdrava.“

Gospodična Anica je v tem natočila kupico vina in ga podala slabotnej ženi. Med tem da je žena pila, gledal je mož gospodično Jovano, ki je z ubogim Ivankom stala poleg ognja in za rokó ga držeč, govorila mu: „Le pogrěj si ročici, golobček moj, in jéj kruhek, kadar tega sneš, dam ti družega.“

Ubogemu očetu je bilo, kakor da bi se bil iz sanj probudil in še le zdaj ugledal, da ste gospodični v njegovej hiši.

„Plemeniti gospodični!“ jel se je izgovarjati, „oprostite, da se vama nisem takój zahvalil za pomóč, ki ste jo meni, ubozemu človeku, izkazale. Dostojno se vama zahvaliti ni mi mogoče.“

„Dobri ljudje!“ odvrne gospodična Anica, „znave, da ste mnogo mraza in gladi pretrpeli ter da niste hoteli nikoli prosjáčiti, nego le v potu svojega lica ste se hoteli preživeti. Tako življenje je častí in pohvale vredno. Ne bojte se; odslej vam ne bode več pomanjkanja in trpljenja!“ — To rekši, potegne iz žepa nekoliko denarja, položí ga na mizo in reče: „Spravite si te denarje, pred hišo na vozičku imate krompirja, kruha in drv. Vse to je vaše. Tudi voziček si obdržite in si ž njim služite kakor do sih dob vsakdanjega kruha. Bodite dobri in pošteni; ako bi vas pa še kedáj obiskala neugodna gosta, glad in mraz, pridite do mene; — tukaj na tem listku imate zapisano moje imé in stanovanje. Vedno vam ostanem dobrotnica in prijateljica.“

V tem da je gospodična Anica tako govorila, tekle so ubozemu možú in ženi debele solzé iz očí. Siromak ni mogel niti besedice izpregovoriti, le gledal in čutil se je, ne vedôč, ali je vse to resnica ali so le sanje. Ko je pa Anica prestala govoriti, pade jej presrečna mati k nogama in rosivši jej rôki z gorkimi solzami, reče:

„Milostiva gospodična! Bog vam naj povrne stotero, da ste kakor rešilni angel prišla k meni in me rešila gotove smrti.“

„Ali ste zdaj zadovoljna, mati?“ vpraša jo gospodična Jovana.

„Dà, srečni, — presrečni smo, ljubeznjivi gospodični, le pogledjte, kako moj ljubi Ivanko vesel okoli ognja skače! In ko bi ta umirajoča sirota tukaj govoriti mogla, tudi ona bi se vama zahvaljevala.“

Gospodična Anica čuvši te poslednje besede, stopi k postelji, kjer je ležalo bolno dete, in spoznavši, da je dete brž ko ne izbolelo zbog pomanjkanja potrebne hrane, pomigne Jovani, da naj grè ž njo. Jovana je to nerada storila, ker se je prijetno zabávala z ubogim Ivankom; vzdigovala ga je, poljubovala in ni se mogla dosti nagledati bornega dečka. Ko ste se gospodični poslavljalje, reče Anica užé med vrati: „Le počakájte, dobri ljudjé, za pol ure pride zdravnik; iz tega déteta, ne dvomim o tem, vzráste vama še zala gospodična.“

Pri teh besedah se oče in mati ljubeznjivo nasmejeta; začneta se vnovič zahvaljevati dobrosrècnima gospodiècnama, dokler iz hiše ne izgineta.

Ne Anica ne Jovana niste izpregovorile niti najmanjše besedice, dokler niste prišle na trg; bile ste preveč ganene, ter niste mogle svojih čutil izraziti z besedami.

„So li ti tudi zdaj še, ljuba moja Jovana,“ izpregovori gospodična Anica, „ubožni ljudjé tako zoprni in nadležni, kakor se to navadno bogatinom zdi?“

„Nè, nikakor nè,“ odvrne jej gospodična Jovana, „nego srečna sem, da sve se danes zjutraj sestale. Zdi se mi, kakor da bi neki skrivnosten žar posijal v mojo dušo, ki me v rajsko veselje povzdiguje. Ali nisi videla, s kacim veseljem sem objemala in poljubovala ubozega dečka? O kako uljuden in pameten otrok je to! Skoraj bi se bila zaljubila vanj!“

„Ubozega Ivanka so solzé oblile, ko si ti odhajala iz hiše . . . . Kaj praviš, draga Jovana, ali je na svetu še kako slajše čutilo od tega, katero sve medve danes okusile? Ti dobri ljudjé bi bili skoraj od pomanjkanja pomrli. Medve sve prišle ravno še o pravem času, kakor da bi naju bil sam Bog tjà poslal. In ti ubogi siromaki so se nama priklanjali in naju častili, kakor angelom v človeškeji podobi. Molitev teh siromakov bode Bog gotovo uslišal, in to je nama plačila zadosti. Mar misliš, ljuba moja, da solzé v vročej molitvi tacih siromakov ne izperó najinih grehov?“

„Ne govori mi dalje,“ prosila je Jovana, „vse to dobro umejem; od sih dob hočem te vedno spremljevati in s teboj iskati ubožnih in pomanjkanje trpečih ljudi, da ti pomagam jim olajševati njih bridkosti in trpljenje. Zdaj še le spoznam pravo nebeško sladkost na zemlji.“ —

O sveto dobrodelstvo! Kako nesrečni in ubožni so bogatini, kateri tebe ne poznajo! S čim naj si nadomesté toliko vzvišena in presladka čutila!

Zdajci krenete gospodični Anica in Jovana v drugo ulico in zginile ste kraj vogla.

Poslovenil I. T.